

PROGRAMA: EL CONTEXTE SOCIO-CULTURAL DE LES COMUNITATS RURALS
PRIMER QUADRIMESTRE: CURS 1995-96

PROFESSORA: Montserrat Soronellas Masdeu
CÀRREGA LECTIVA: 4,5 crèdits

1. OBJECTIUS:

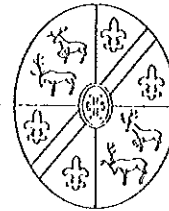
Aquesta assignatura vol proporcionar a l'estudiant una visió general del sistema socio-cultural en què es contextualitzen les comunitats rurals. En aquest sentit es revisen des de les aproximacions teòriques que han anat construint conceptes com rural i comunitat, fins als diferents elements definidors del seu contexte socio-cultural: estructura econòmica, demogràfica, político-jurídica, social i simbòlica.

2. METODOLOGIA

L'assignatura es desenvoluparà en sessions de dues hores setmanals que tindran un caire teòric. Els 1,5 crèdits pràctics de què consta l'assignatura es compliran amb l'elaboració dels treballs pràctics que a cada tema es vagin indicant.

3. AVALUACIÓ:

El curs serà avaluat en base a dos criteris. Per una banda l'entrega d'un dossier amb els resultats de les pràctiques; aquest dossier serà entregat el dia 10 de gener de 1996. En segon lloc, caldrà realitzar un exercici escrit dintre del període d'exàmens marcat pel calendari del curs.

4. CONTINGUTS:

1. L'ORÍGEN I EL SIGNIFICAT DELS CONCEPTES

El sistema socio-cultural. La dicotomia rural/urbà. Els límits de la comunitat: la comunitat folk de Redfield. L'interès de l'antropologia per les comunitats rurals: els estudis de comunitat. Les disciplines que estudien el món rural: geografia, sociologia història i antropologia.

Lectura:

HANNERZ, Ulf (1986) Exploración de la ciudad. México. Fondo de Cultura Económica.

2. EL SISTEMA ECONÒMIC DE LES COMUNITATS RURALS.

Els processos productius tradicionals: activitat agrària i organització del treball. La distribució i el consum de la producció. L'eterna transició: les transformacions del sistema. La diversificació de l'activitat econòmica: agricultura a temps parcial, indústria i turisme rural.

Lectura:

Pràctica: confecció dels plànols d'una casa amb indicació de les funcions de les estances i amb un resum de l'activitat de les persones que hi viuen.

3. L'ORGANITZACIÓ SOCIAL DE LES COMUNITATS RURALS. FAMÍLIA I PARENTIU

Grup domèstic i organització. Les funcions tradicionals de la família. El marc material de les relacions domèstiques. Identitat familiar i anonim individual. Els sistemes de classificació de les persones: la casa i el renom.

Lectura:

Pràctica: Elaboració d'una carta de parentiu.

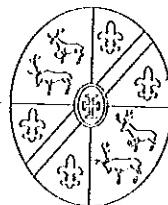
4. ORGANITZACIÓ SOCIAL. LES XARXES I ELS GRUPS LOCALS.

L'estratificació social: patrimoni i herència. Les diferències socials: edat i gènere. La xarxa de parents, veïns i amics: l'assistència informal. Patrons i clients. El paper de les institucions locals. Els grups de poder. Ordre i conflicte: llei i costum local.

Lectura:

ASSIER-ANDRIEU, L. Coutume savante et droit rustique. Sur la "légalité paysanne" a: Etudes Rurales, 103-104. París. 1986. Pàg. 105-138.

Pràctica:

5. LA IDENTITAT COMUNITÀRIA: L'ORGANITZACIÓ DEL TEMPS I DE L'ESPAI

La classificació de l'espai rural: els topònims. Identificar-se amb l'espai, conèixer l'espai. El temps de la comunitat i el temps de les persones: els cicles festius. El temps viscut: la memòria col·lectiva.

Lectura:

ZONABEND, Françoise (1980) La mémoire longue. Temps et histoires au village. París. PUF

PUJADAS, J.J. i COMAS D'ARGEMIR, D. (1994) Estudios de antropología social en el Pirineo Aragonés. Zaragoza. Diputación provincial de Aragón.

Pràctica: reconstrucció d'un cicle festiu familiar i local.

6. COMUNITAT RURAL I INTERVENCIÓ SOCIAL

Les auditories socials de les comunitats. Principals patologies: envelliment, solteria, falta d'infraestructures, aïllament, etc. Una proposta d'intervenció endògena: la utilització dels recursos existents.

Pràctica: elaboració d'un dossier de premsa sobre la realitat social de les comunitats rurals

5. BIBLIOGRAFIA

BANTON, Michael (comp.) (1980) Antropología social de las sociedades complejas. Madrid. Alianza.

BARRERA, Andrés (1990) Casa herencia y familia en la Cataluña rural. Madrid. Alianza.

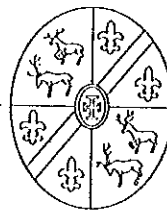
CHAMBERS, Robert (1989) Rural development: putting the last first. New York. Longman Scientific and Technical.

CUCÓ, Josepa (1982) La tierra como motivo. Proprietarios y jornaleros en dos pueblos valencianos. València. Institució Alfons el Magnànim.

DD.AA. (1988) Jornades d'estudi sobre les àrees rurals. Cultura i societat. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Dep. de Cultura.

DD.AA. (1987) Los servicios sociales en el medio rural. Madrid. Siglo XXI.

DUPRÉ, Georges (ed.) (1991) Savoirs paysans et développement. París Karthala.

GALVAN TUDELA, Alberto (1980) Taganana. Un estudio antropológico social. Santa Cruz de Tenerife. ACT

GALESKI, Boguslaw (1977) Sociología del campesinado. Barcelona. Península.

HANNERZ, Ulf (1986) Exploración de la ciudad. México. Fondo de Cultura Económica.

HARRIS, C.C. (1986) Familia y sociedad industrial. Barcelona. Península.

HERNANDEZ, Avelino (1989) Cultura y desarrollo en el medio rural. Madrid. Narcea.

KANDIYOTI, Deniz (1986) La mujer en los sistemas de producción rural: problemas y políticas. Barcelona. Serbal.

KAYSER, Bernard (1989) Les sciences sociales face au monde rural: méthodes et moyens. Toulouse. Presses Universitaires du Mirail.

LAGRAVE, Rose Marie (ed.) (1987) Celles de la terre: agricultrice L'invention politique d'un métier. París EHESC.

LEFEBVRE, Henri (198) De lo rural a lo urbano.

LEWIS, G.J. (1979) Rural communities. London. David and Charles.

LONG, Norman (1984) Family and work in rural societies: perspectives on non Wage labour. London. Tavistock.

MARTIN, M.K., VOORHIES, B. (1978) La mujer: un enfoque antropológico. Barcelona. Anagrama.

MARTINEZ VEIGA, Ubaldo (1984) La economía cultural de una población de agricultores. Barcelona. Mitre.

MIRA, Joan F. (1980) Vivir y hacer historia. Estudios desde la antropología social. Barcelona. Península.

MORENO NAVARRO, Isidoro (1972) Propiedades, clases sociales y hermandades en la baja andalucía: la estructura social de un pueblo de Aljarafe. Madrid. Siglo XXI.

NEWBY, Howard (1983) Introducción a la Sociología rural. Madrid. Alianza.

SANCHEZ FERNANDEZ, Juan O. Ecología y estrategias sociales de los pescadores de Cudillero. Madrid. Siglo XXI.

PRAT, J. i altres (1991) Antropología de los pueblos de España. Madrid. Taurus.

PRATS, LL., LLOPART, D., PRAT, J. (1982) La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions (1853-1981). Barcelona. Serveis de Cultura Popular.

PUJADAS, J.J. i COMAS D'ARGEMIR, D. (1994) Estudios de antropología social en el Pirineo Aragonés. Zaragoza. Diputación provincial de Aragón.

SEGALEN, Martine (1980) Mari et femme dans la société Paysanne. Paris Flammarion.

SHANIN, Theodor (1976) Naturaleza y lógica de la economía campesina. Barcelona. Anagrama.

SHANNIN, Theodor (comp)(1979) Campesinos y sociedades campesinas. México F.C.E.

STAVENHAGEN, Rodolfo (1969) Las clases sociales en las sociedades agrarias. México. Siglo XXI.

WOLF, Eric (1982) Los campesinos. Barcelona. Labor

ZONABEND, Françoise (1980) La mémoire longue. Temps et histoires au village. Paris. PUF.